Finansutskottets betänkande 1983/84: 28

om datapolitiska frågor och redovisning av statsförvaltningens ADB-användning m. m. (prop. 1983/84:100 bil. 2 och bil. 15)

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 1983/84:100 bilaga 2 Gemensamma frågor i vad avser punkt 7 Redovisning av statsförvaltningens ADB-användning m. m.,

dels proposition 1983/84:100 bilaga 15 Civildepartementet i vad avser Litt. D Statlig rationalisering och revision punkt D 2 mom. 3,

dels de under allmänna motionstiden väckta motionerna

1983/84:1424 av Bengt Kindbom m. fl. (c) om decentralisering av datasystem,

1983/84: 1437 av Lars Werner m. fl. (vpk) om datapolitiken,

1983/84: 2051 av Kjell Nilsson m. fl. (s) om datapolitiken,

1983/84: 2111 av Rune Rydén (m) och Lennart Blom (m) om vissa datafrågor.

Propositionen

I *proposition 100 bilaga 2* (punkt 7, s. 8–11) har regeringen efter föredragning av statsrådet Bo Holmberg

1. berett riksdagen tillfälle att ta del av redovisningen av utredningsarbete på dataområdet och av användningen av ADB i statsförvaltningen,

2. föreslagit riksdagen att godkänna vad som föreslagits i propositionen beträffande denna redovisning från och med budgetåret 1984/85,

3. berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts i propositionen om datadelegationens fortsatta arbete och om sårbarheten hos datoriserade informationssystem.

I *proposition 100 bilaga 15* (punkt D 2, s. 101–108) har regeringen efter föredragning av statsrådet Bo Holmberg

3. berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts i propositionen om teknikupphandling inom dataområdet.

Motionerna

I motion 1424 av Bengt Kindbom m. fl. (c) hemställs

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om generalplaner för decentralisering av de stora statliga datasystemen,

Rättelse: S. 1, rad 12 Står: m. fl. (m) Rättat till: m. fl. (s)

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om att fullfölja det arbete som inletts i syfte att skapa en samordnad datapolitik.

I motion 1437 av Lars Werner m. fl. (vpk) hemställs

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära utarbetande av ett brett datapolitiskt program enligt de riktlinjer som anges i motionen,

2. att riksdagen beslutar att uttala att datoriseringen bör styras så att den främjar demokratiska strukturer och står i överensstämmelse med humanistiska värderingar samt motverkar alienation och mänsklig maktlöshet.

I motion 2051 av Kjell Nilsson m. fl. (s) hemställs

1. att riksdagen uttalar sig för att datadelegationen omorganiseras för att öka dess kompetensområde,

2. att riksdagen uttalar sig för att ett sammanhållet datapolitiskt program utarbetas och presenteras riksdagen för beslut.

I motion 2111 av Rune Rydén (m) och Lennart Blom (m) hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär en sammanställning med förslag till prioritering av resursbehovet för omläggningar och modifieringar av statliga ADB-system under 1980-talet,

2. att riksdagen hos regeringen begär att frågan hur tillämpningen av informationsteknologin inom den offentliga sektorn påverkar näringsliv, företag och enskilda medborgare utreds,

3. att riksdagen hos regeringen begär att förutsättningarna för ett statligt organ för administrativ utveckling, i enlighet med de i motionen förordade riktlinjerna, utreds.

Utskottet

Samlat datapolitiskt program, m. m.

I budgetpropositionen 1983/84:100 bilaga 2.1 redovisas en översikt över det pågående och under budgetåren 1982/83 och 1983/84 avslutade utredningsarbetet på dataområdet. Av redovisningen framgår att utredningsarbetet på dataområdet är mycket omfattande. Vissa utredningsförslag har redan remissbehandlats och regeringens förslag med anledning härav har förelagts riksdagen. Det gäller t. ex. forskningsrådsnämndens förslag till program för forskning om datateknikens framtida användning m. m. och STU:s förslag till riktlinjer för ett femårigt nationellt mikroelektronikprogram.

Ett flertal utredningar beräknar att avsluta sitt arbete under första halvåret 1984. Det gäller datalagstiftningskommittén (DALK), Sårbarhetsutredningen (SÅRB), Dataeffektutredningen och Data- och elektronikkommittén (DEK). När dessa utredningar avslutats kommer ett omfattande utredningsmaterial att föreligga om datoriseringens effekter.

Dataeffektutredningen skall bl. a. belysa datateknikens effekter på sysselsättning och arbetsmiljö och hur tekniken påverkar kvinnors resp. handikappades situation i arbetslivet samt bedöma vilka förutsättningar för en regionalpolitiskt önskvärd spridning av arbetsplatser som datatekniken kan väntas ge under de närmaste åren. Data- och elektronikkommittén har utrett svensk elektronikindustri och kartlagt i vilken utsträckning näringsliv och samhälle i dag utnyttjar datorer och annan utrustning för automation. Enligt direktiven skall kommittén vidare överväga om och i vilken form åtgärder bör sättas in från samhällets sida i syfte att antingen stimulera ett ökat och effektivare utnyttjande av denna teknik eller förbättra möjligheterna att förutsäga och förbereda de omställningar som kan behöva ske.

Enligt utskottets uppfattning bör det, när det nämnda utredningsarbetet är avslutat och remissbehandlat, finnas ett underlag för att utforma riktlinjer för ett samlat datapolitiskt program.

I flera motioner, 1424, 1437, 2051 och 2111, begärs att regeringen utarbetar ett sammanhållet datapolitiskt program och förelägger detta för riksdagen.

I *motion 1424* av Bengt Kindbom m. fl. (c) anförs att för att förverkliga ett decentraliserat samhälle, sprida makt och inflytande och utveckla näringsliv och bebyggelse i alla delar av vårt land krävs en medveten och fast politisk viljeinriktning och en nära samverkan mellan samhälle, näringsliv, organisationer och enskilda.

Spridning av datakraft, ADB-personal, kunnande, kompetens och påverkansmöjligheter är en avgörande förutsättning för att främja verksamhet och utveckling i alla delar av landet, anför motionärerna vidare. Detta särskilt med tanke på den betydelse datatekniken kommer att ha i framtiden, både inom näringsliv och offentlig förvaltning.

Decentralisering är ett viktigt medel för att åstadkomma fördjupat arbetsinnehåll för de anställda, för att öka användarinflytande och effektivitet samt för att minska sårbarheten.

Enligt motionärerna måste långsiktiga generalplaner för de stora statliga ADB-systemens struktur utarbetas snarast. Det utredningsarbete som redan pågår måste inordnas i dessa generalplaner med målsättningen att åstadkomma decentralisering till lokal eller regional nivå. En sådan målsättning innebär ökad kunskap, ökat användarinflytande och effektivare organisation. Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att utarbeta generalplaner för de största ADB-tillämpningarna inkl. den statliga servicebyrån DAFA.

Den nuvarande regeringen har enligt motionärerna splittrat datafrågorna och försummat möjligheten att fortsätta det arbete som inletts för att skapa en samordnad datapolitik. Med hänvisning till riksdagens tidigare ställningstagande med anledning av förslagen i proposition 1981/82:123 om

samordnad datapolitik bör regeringen därför ges i uppdrag att fullfölja arbetet med en samordnad datapolitik.

I *motion 1437* (vpk) anförs att dagens Sverige saknar en politik för datoriseringens och elektronikens utvecklingslinjer och samhälleliga följder. Detta framstår inte bara som en brist på förutseende utan som en social och politisk fara. Erfarenheten har klart visat att den tekniska utvecklingen i mycket är dubbelbottnad och att den tekniska processen såväl som den sociala innefattar även starkt destruktiva moment och inflytelser. Därför är det enligt motionärerna särskilt viktigt att dessa processer blir föremål för medveten politisk bedömning och styrning och underordnas sociala och humanistiska principer.

Vidare anför motionärerna att om datoriseringen inte skall gynna odemokratiska tendenser, social utstötning och alienation av arbetet samt upprättande av en form av teknologiskt barbari, måste djupgående åtgärder komma till stånd. Bland dessa är det främst följande som är nödvändiga:

1. En bred demokratisk diskussion måste bilda underlag för ett medvetet samhälleligt program – en sammanhängande samhällelig datapolitik.

2. Former för politisk och facklig vetorätt måste skapas mot vissa former av datorisering.

3. En översiktlig tidsplan måste utformas för datoriseringen och för investeringarna på dess område.

4. Datoriseringen måste styras så att den inte utarmar arbetets ställning i produktionsprocessen utan i sig aktiverar mänskligt kunnande och kapacitet.

5. Datoriseringen måste styras så att den inte leder till att kvinnofrigörelsen och kvinnornas allmänna sociala situation hotas.

6. De breda löntagarskiktens kunskap om datoriseringen måste inriktas på förståelse av systemens principer, processens större verkningar och samhälleliga effekter. Människorna skall inte bli välsmorda kuggar – de skall vara drivare av själva hjulet.

7. Den högre professionella utbildningen bygger på en farlig åtskillnad mellan tekniskt och humanistiskt- samhällsvetenskapligt kunnande.

I *motion 2051* av Kjell Nilsson m. fl. (s) anförs att avgörande för hur datatekniken kommer att påverka arbetsförhållanden, konkurrenskraft och välfärd i vid bemärkelse i vårt land är hur den kommer att användas. Data och elektronik, informationsteknologi, kan bli en resurs som möjliggör att den anställdes kompetens ökar och att anställda kan ta allt mer ansvar i arbetsorganisationen. Klarar vi inte att styra den nya tekniken i demokratiska och frigörande fållor, kommer vi att få allt större klyftor i samhället, anför motionärerna. Generations- och kunskapsmotsättningar som skulle leda till oacceptabla motsättningar. Det finns således såväl ett demokratiskt som ett rent ekonomiskt intresse att öka människors kunska-

per och möjligheter att utnyttja den nya tekniken. Detta konstaterande tillsammans med det faktum att de möjligheter som ligger i datoriseringen inte förverkligar sig själva, utan tvärtom kräver mycket målmedvetna, intensiva och kostsamma insatser borde kunna utgöra utgångspunkten för en gemensam uppfattning i riksdagen om behovet av att ett sammanhållet datapolitiskt program presenteras riksdagen för ställningstagande, anför motionärerna.

I *motion 2111* av Rune Rydén (m) och Lennart Blom (m) anförs att användningen av datateknik och elektronik i det svenska samhället är omfattande och vidgas till att gälla allt fler områden. Detta gäller både i industrin, i servicesektorn och i den offentliga förvaltningen. Datatekniken sprids nu i snabb takt. Vid internationella jämförelser framstår Sverige som ett av de mest "genomdatoriserade" länderna.

I detta perspektiv är det lika naturligt, och lika väsentligt, att ha en datapolitik som det är att ha en transportpolitik, en energipolitik, en kulturpolitik osv. En meningsfull och fungerande datapolitik bör naturligtvis inte detaljreglera, men den bör samverka med och harmoniera med synsättet på personaladministration, decentralisering, antibyråkrativerksamhet, rationalisering, sårbarhet, personlig integritet, teknikupphandling m. m.

En given utgångspunkt är att en samlad bedömning av datafrågorna i vidsträckt mening icke får leda till centralstyrning och rigid, övergripande planering.

Enligt motionärernas mening saknas i budgetpropositionen en samlad datapolitisk ansats, varför dessa åtgärder framstår som isolerade och utan sammanhang och med en generell strategi.

Motionärerna föreslår vidare att ett särskilt organ inrättas för att på ett övergripande sätt stimulera till och stödja forskning och utvecklingsarbete m. m. på det administrativa området. Det finns f. n. inget samlat grepp eller någon policy för stöd och stimulans till administrativ utveckling i likhet med STU:s insatser för den tekniska utvecklingen.

I motion 2111 begärs vidare en sammanställning med förslag till prioritering av resursbehovet för omläggningar och modifieringar av statliga ADB-system för 1980-talet. Utgångspunkten är att en betydande del av de stora statliga ADB-systemen som är i drift kommer att behöva omläggningar i större eller mindre grad under mitten och senare delen av 1980-talet. Det saknas enligt motionärerna kunskap om de sammanlagda insatser som kan bli erforderliga. Denna brist bör enligt motionärerna avhjälpas genom en särskild utredning med förslag till prioriteringar under 1980-talet.

De frågor som tas upp i motionerna kommer att beröras i de utredningar som utskottet redovisat. Så kommer t. ex. DEK att redovisa sina överväganden med anledning av förslaget om att inrätta ett särskilt organ för administrativ utveckling. Dataeffektutredningen kommer att ta upp frå-

gorna om hur datoriseringen påverkar arbetsförhållandena, arbetsmiljön samt sysselsättningen totalt, för olika näringsgrenar och regioner.

Utskottet delar motionärernas uppfattning däri att det är mycket angeläget att ett samlat datapolitiskt program utarbetas snarast möjligt. Utskottet förutsätter att de synpunkter som framförts i de här behandlade motionerna prövas under arbetet med ett sådant datapolitiskt program. Programmet bör i övrigt enligt utskottets mening grundas på det mycket omfattande utredningsmaterial som kommer att föreligga inom det närmaste halvåret. Utskottet ser därför inte anledning att nu föreskriva efter vilka riktlinjer programmet bör utformas. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna 1424, 1437, 2051 och 2111 om behovet av ett samlat datapolitiskt program bör ges regeringen till känna.

Redovisning av användning av ADB i statsförvaltningen

I *proposition 100 bilaga 2* (momenten 1 och 2) föreslås i förenklande syfte att redovisningen av utredningsarbetet på dataområdet och av användningen av ADB i statsförvaltningen fr. o. m. budgetåret 1984/85 endast får ske genom statskontorets försorg. Denna redovisning tillkom på utskottets initiativ. Den har utgjort ett värdefullt underlag för riksdagens behandling av de datapolitiska frågorna. Det framkommer inte minst av de motioner som väckts i dessa frågor. Skulle denna redovisning inte längre ske i propositionen skulle inte riksdagen få samma möjligheter att motionsvägen uppmärksamma dessa frågor. Utskottet anser därför att en redovisning av utredningsarbetet på dataområdet och av användningen av ADB i statsförvaltningen även fortsättningsvis bör ske i budgetpropositionen. Detta bör ges regeringen till känna.

Utskottet har inte något att erinra mot vad som anförs i propositionen (moment 3) om *sårbarheten hos datoriserade informationssystem*.

Datadelegationen

I budgetpropositionen 1982/83:100 bilaga 2 anmälde föredragande statsrådet att han avsåg att ge datadelegationen nya direktiv. Utskottet anförde med anledning härav att det är naturligt att delegationens verksamhet efter hand omprövas (FiU 1982/83:33). Eftersom riksdagen förespråkat att delegationen skulle inrättas och utskottet i samband därmed lämnat synpunkter på delegationens verksamhet ansåg utskottet att riksdagen borde beredas tillfälle att, innan delegationens nya uppgifter läggs fast, behandla regeringens förslag om inriktningen och omfattningen av delegationens fortsatta arbete.

Delegationen har avslutat sina uppdrag vad gäller teknikupphandling och information samt utbildning av allmänheten i datafrågor.

Datadelegationen avser enligt en framlagd arbetsplan att koncentrera sitt arbete inom områdena: användningsområdet för telematik, användning av hemdatorer, utveckling och användning av programvaror i offentlig för-

valtning i näringsliv och i hushållen, kartläggning av dataforskning vid högskolor och inom myndigheter, bred utbildning i datafrågor samt datateknikens inverkan på yrkesutbildningsplaneringen.

Föredragande statsrådet har inte någon erinran mot datadelegationens arbetsplan och anser inte att några ytterligare direktiv behövs för delegationens arbete. Delegationen bör även i fortsättningen allmänt fungera som ett forum för åsikts- och informationsutbyte mellan riksdagspartierna, regeringskansliet, arbetsmarknadens parter, kommunförbunden och andra viktiga intressenter inom datapolitikens område.

I *motion 2051* anförs att det finns behov av ett datapolitiskt forum med både framtidsinriktad och inte minst internationell överblick. Detta forum skulle kunna analysera och diskutera effekterna av teknikens mer långsiktiga effekter i vårt samhälle, behov av departementsövergripande insatser, behov av samordning av olika insatser m.m. Forumet behöver enligt motionärerna ha så bred representation som möjligt för att få till stånd en kvalificerad diskussion. Datadelegationen har till sin sammansättning kunnat uppfylla kraven på representativitet. Det har dock uppstått vissa oklarheter om dess mandat. Dessa bör undanröjas. Detta kan ske genom att den eventuellt får mer preciserade mandat och genom att den omorganiseras till att ligga under statsrådsberedningen snarare än under civildepartementet, anför motionärerna.

Utskottet ser i likhet med vad som anförs i propositionen inte någon anledning att erinra mot datadelegationens förslag till inriktning av arbetet för 1983/84 och 1984/85. Inte heller finns det f.n. enligt utskottet skäl att ompröva delegationens ställning eller mandat. Delegationen bör i sin nuvarande form kunna fungera som forum för att analysera och diskutera datateknikens mer långsiktiga effekter och behov av samordnade insatser på det sätt som föreslås i motionen. Utskottet anser därmed att några åtgärder med anledning av motionen i denna del inte nu är påkallade. Motion 2051 yrkande 1 avstyrks av utskottet.

Utskottet har inte heller något att erinra mot vad som anförs i *proposition 100 bilaga 15* (punkt D2 moment 3) om *teknikupphandling inom dataområdet*.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *ett samlat datapolitiskt program m.m.*
   att riksdagen med anledning av motionerna 1983/84:1424, 1983/84:1437, 1983/84:2051 yrkande 2 och 1983/84:2111 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. beträffande *redovisning av användningen av ADB i statsförvaltningen*
   att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:100 bilaga 2 punkt 7 momenten 1 och 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. beträffande *datadelegationen*
   a. att riksdagen avslår motion 1983/84:2051 yrkande 1,
   b. att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1983/84:100 bilaga 2 punkt 7 moment 3 om datadelegationens fortsatta arbete och om sårbarheten hos datoriserade informationssystem,

4. beträffande *teknikupphandling inom dataområdet*
   att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1983/84:100 bilaga 15 punkt D2 moment 3.

Stockholm den 22 mars 1984

På finansutskottets vägnar

ARNE GADD

Närvarande: Arne Gadd (s), Per-Axel Nilsson (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Rolf Rämgård (c), Torsten Karlsson (s), Bo Södersten (s), Gunnar Nilsson i Eslöv (s), Margit Gennser (m), Anders Andersson (m), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Ella Johnsson (c), Kenth Skärvik (fp) och Rune Rydén (m).

Reservationer

1. Ett samlat datapolitiskt program m. m.

Lennart Blom, Margit Gennser, Anders Andersson och Rune Rydén (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är mycket angeläget att ett samlat datapolitiskt program utarbetas snarast möjligt. I likhet med vad som anförs i motion 2111 anser utskottet att en meningsfull och fungerande datapolitik inte bör detaljreglera utan samverka med och harmoniera med synsättet på personaladministration, decentralisering, antibyråkrativerksamhet, rationalisering, sårbarhet, personlig integritet, teknikupphandling m. m. Det innebär således att datapolitiken inte får leda till

centralstyrning och låsa den långsiktiga övergripande planeringen. Vad utskottet anfört om behovet och inriktningen av ett sammanhållet datapolitiskt program bör ges regeringen till känna.

Beträffande den statliga sektorns användning av informationsteknologi och ADB vill utskottet anföra följande. De statliga ADB-systemen som byggts upp under 1960- och 1970-talen har ofta varit mycket komplexa och kraftigt centraliserade. Detta gör att deras användarvänlighet, sårbarhets- och säkerhetsskydd med dagens krav inte är tillfredsställande. De har med tiden också blivit oekonomiska. En betydande del av de stora statliga ADB-systemen, som nu är i drift, kommer därför att behöva genomgå stora förändringar under 1980-talet. De sammanlagda insatser som kan bli erforderliga saknas det i hög grad kunskaper om. Utskottet tillstyrker därför det krav som framförs i motion 2111 att riksdagen hos regeringen begär en sammanställning med förslag till prioritering av resursbehovet för omläggningar och modifieringar av statliga ADB-system under 1980-talet.

Den statliga ADB-verksamheten påverkar på olika sätt villkoren för näringsliv, företag och enskilda medborgare. Genom datoriseringen i statsförvaltningen har informationsflödet mellan myndigheter, näringsliv och enskilda medborgare ökat mycket kraftigt. Detta återverkar bl. a. på säkerhet och sårbarhet och på förutsättningarna för integritetsskydd för individer och företag samt på rättstryggheten. Enligt utskottets mening är detta frågor av så väsentlig betydelse att de bör utredas i särskild ordning. Utskottet tillstyrker därför, som föreslås i motion 2111, att frågan hur tillämpningen av informationsteknologin inom den offentliga sektorn påverkar näringsliv, företag och enskilda medborgare utreds.

Utskottet tillstyrker också att förutsättningarna för ett statligt organ för administrativ utveckling enligt de riktlinjer som föreslås i motion 2111 utreds.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *ett samlat datapolitiskt program m. m.*
att riksdagen med anledning av motionerna 1983/84: 1424, 1983/84: 1437, 1983/84: 2051 yrkande 2 samt med bifall till motion 1983/84: 2111 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Ett samlat datapolitiskt program m. m.

Rolf Rämgård (c) och Ella Johnsson (c) anser att

dels den del av utskottet yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning däri att det är mycket angeläget att ett samlat datapolitiskt program utarbetas snarast möjligt. Riksda-

gen godtog våren 1982 en uppläggning av det datapolitiska arbetet i enlighet med vad som föreslogs i proposition 1981/82: 123 om samordnad datapolitik. I denna proposition redovisades vissa principer och riktlinjer för datateknikens utveckling och användning. Dessa berörde integritet, sårbarhet, sysselsättning, regional utveckling, arbetsinnehåll och arbetsmiljö. Med hänsyn till rekommendationernas aktualitetsgrad och den fortsatta hanteringen av dessa delades de in i följande tre kategorier:

- Kategori 1 som skulle leda till åtgärder under åren 1982–1985.
- Kategori 2 som skulle utredas vidare.
- Kategori 3 som med fördel kunde hänskjutas till tiden efter 1985.

Det arbete som därmed inleddes för att skapa en samordnad datapolitik måste enligt utskottets mening fullföljas. Regeringen bör därför ges i uppdrag att fullfölja arbetet med en samordnad datapolitik och redovisa de åtgärder och förslag som innefattas i kategorierna 1 och 2. Detta bör ges regeringen till känna.

Utskottet vill beträffande de statliga ADB-systemen tillstyrka vad som föreslås i motion 1424, nämligen att långsiktiga generalplaner utarbetas för dessa ADB-system med målsättning att åstadkomma decentralisering till lokal eller regional nivå. Det innebär att en anpassning skall ske till den regionala och lokala nivåns behov av datorstöd. Därigenom ökar kunskapen och användarinflytandet i organisationen. Utskottet tillstyrker med det anförda bifall till motion 1424.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *ett samlat datapolitiskt program m. m.*
   att riksdagen med anledning av motionerna 1983/84: 1437, 1983/84: 2051 yrkande 2 och 1983/84: 2111 samt med bifall till motion 1983/84: 1424 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Särskilt yttrande

Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) anför:

Jag ser utskottets tillkännagivande till regeringen om behovet av ett datapolitiskt program som ett steg i rätt riktning eftersom ett sådant program saknats hittills. Ett rätt utformat datapolitiskt program kan ge samhället möjlighet att i högre grad än hittills påverka utvecklingen.

Utskottet förutsätter att de i motionerna framförda synpunkterna behandlas positivt under arbetet med ett datapolitiskt program. Eftersom

datatekniken inte på något sätt är neutral i förhållande till vem som styr inriktningen av dataanvändningen eller för vilka syften tekniken används, måste de synpunkter som framförs i motion 1437 oundvikligen komma i förgrunden. Det sjupunktsprogram som framläggs i motionen stämmer väl överens med de frågor som verkligheten redan ställt till debatt i samhället. Ett datapolitiskt program som inte behandlar datoriseringens och elektronikens djupa samhälleliga följder i dessa avseenden är helt oacceptabelt.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1984